

INSPIRE z implementácie do operačnej prevádzky

Úsilie zamerané na vyvážené posúdenie mnohokrát antagonistických požiadaviek na trvalú udržateľnosť životného prostredia voči požiadavkám zachovania a zvýšenia životného štandardu spoločnosti prináša nové výzvy na harmonizáciu legislatívy z rôznych oblastí. Zriadenie infraštruktúry priestorových údajov Európskeho spoločenstva (INSPIRE/<http://inspire.jrc.ec.europa.eu/>) predstavuje konkrétny príklad takto legislatívne podloženej iniciatívy, ktorá by v najbližšom období mala priniesť hmatateľné výsledky.

Budovanie infraštruktúry

Proces budovania infraštruktúry priestorových informácií v zmysle princípov iniciatívy INSPIRE a súvisiacej legislatívy sa v súčasnosti dostáva do fázy finalizácie legislatívnej časti a súvisiacich technických dokumentov. To v praxi prináša požiadavky na implementáciu infraštruktúry ako harmonizovanej platformy jednotných pravidiel zameraných na zdieľanie priestorových údajov, ich služieb a metaúdajov na účely politik Spoločenstva v oblasti životného prostredia alebo činností, ktoré môžu mať vplyv na životné prostredie.

Napriek zohľadneniu požiadavky budovania INSPIRE na infraštruktúrach pre priestorové informácie, ktoré sú vytvárané členskými štátmi, je už dnes zrejmé, že členské štáty pri implementácii budú vyžadovať určitú mieru koordinácie a podpory zo strany Európskej komisie. V zmysle tejto požiadavky Európska komisia pripravila návrh konceptu rámca podpory Implementácie a prevádzky INSPIRE (INSPIRE Maintenance and Implementation Framework), vymedzujúci oblasti na najbližšie obdobie (2012 – 2013), pre ktoré bude potrebné zdefinovať a zrealizovať proces koordinácie a riadenia súvisiacich aktivít. Medzi tieto oblasti patrí:

- zohľadnenie prebiehajúceho vývoja zostávajúcej legislatívy Vykonávacích predpisov dopĺňajúcich smernicu INSPIRE;
- podpora implementácie platných vykonávacích predpisov;
- zohľadnenie doterajších skúseností z implementácie (ktoré môžu viesť k úprave vykonávacích predpisov, technických usmernení, súvisiacich registrov a nástrojov);
- zabezpečenie súladu prierezuvej súdržnosti jednotlivých komponentov infraštruktúry (riešenie niektorých identifikovaných problémov implementácie môže ovplyvniť úpravu viacerých INSPIRE komponentov (napr. údajové špecifikácie a sieťové služby), pri ktorých je kľúčové, aby boli vyriešené a aplikované konzistentným spôsobom);
- dostatočná flexibilita pri zohľadňovaní požiadaviek vyplývajúcich z environmentálnej legislatívy, ako aj legislatívy, ktorá môže mať dopad na životné prostredie;
- zabezpečenie dostatočných zdrojov a organizácie požiadaviek iniciovaných súvisiacimi udalosťami ako aj potrebami pre prevádzku a ďalší vývoj.

Pre Slovenskú republiku je to dôležitý signál na identifikáciu súvisiacich požiadaviek tak zo strany Európskej komisie, ako aj z hľadiska národnej úrovne. Otvorenie problematiky ďalšej implementácie INSPIRE pre Slovenskú republiku prináša aj príležitosť prispôbiť súvisiace aktivity a participovať na úpravách a aktuali-

záciach legislatívnej aj technickej dokumentácie (revízia smernice INSPIRE, Korigendá). Nastávajúca fáza takisto prináša nové požiadavky na vývojovú správu dokumentov (nové požiadavky legislatívy, praxe), technickú asistenciu v oblasti implementácie súvisiacich registrov a nástrojov.

Finalizácia implementácie

Aj keď sa Európska únia svojimi krokmi pripravuje na zabezpečenie operačnej prevádzky infraštruktúry, Slovenskú republiku ešte čaká nemalo úloh v oblasti finalizácie implementácie. Medzi najdôležitejšie úlohy z pohľadu národnej úrovne patria:

- Legislatívne a koncepčné zabezpečenie – transpozícia a aktualizácia relevantnej legislatívy na národnej úrovni, harmonizácia s koncepčnými a strategickými iniciatívami s väzbou na národné (eGovernment) i medzinárodné aktivity (Digital Earth, Digital Agenda for Europe, Global Earth Observation System of Systems, Global Monitoring for Environmental and Security, Shared Environmental Information System, European Union Location Framework, European Interoperability Framework, Open Data Initiative a pod.);
- Organizačné zabezpečenie koordinácie implementácie INSPIRE v SR – zachovanie vytvorených koordinačných štruktúr (koordinačná rada, expertná skupina) a rozšírenie ich záberu o potenciálne dotknuté subjekty (súkromný, akademický či tretí sektor a pod.) na vytvorenie dostatočnej odbornej aj užívateľskej platformy;
- Metodické a odborné zabezpečenie – problematika implementácie úzko súvisí s technológiami a štandardmi, ktorých interpretácia a realizácia patrí medzi komplexné činnosti vyžadujúce si primeranú odbornú zdatnosť;
- Technologická podpora – tvorba a prevádzka Registra priestorových informácií, národného Geoportálu, technická asistencia pre prispievateľov i užívateľov infraštruktúry;
- Zdieľanie priestorových údajov – upresnenie podmienok sprístupňovania priestorových údajov, príprava generálnej dohody o vzájomnom využívaní priestorových údajov;
- Vyhodnocovanie budovania a prevádzky infraštruktúry – zabezpečovanie aktivít monitoringu a reportingu;

ry – zabezpečovanie aktivít monitoringu a reportingu;

- Zvyšovanie povedomia a vzdelávanie – príprava a distribúcia relevantných informácií cieľovým subjektom primeraným a zrozumiteľným spôsobom. Posilňovanie odbornej kompetentnosti dotknutých subjektov.

Príležitosť pre Slovensko

Tento zoznam nie je úplný, no poskytuje prehľad oblastí, ktorým sa Slovenská republika bude musieť intenzívne venovať v prípade záujmu o vybudovanie infraštruktúry priestorových informácií, ktorá naplní do nej vložené očakávania. Slovensko má prostredníctvom INSPIRE jedinečnú príležitosť konečne realizovať mnohé

iniciatív v tejto oblasti sprístupnením harmonizovaného a interoperabilného digitálneho priestorového obsahu pre všeobecný prospech tejto krajiny. Priestorová informácia zohráva v súčasnosti kľúčovú úlohu v širokom spektre procesov: od procesov zameraných na podporu rozhodovania vo vysokých pozíciách až po špecifické životné požiadavky občanov. V tejto súvislosti je preto potrebné apelovať na všetkých kompetentných, ale aj záujemcov, aby v rámci svojich možností zabezpečili plnohodnotné využitie tejto príležitosti.

Ing. Martin Tuchyňa, PhD.,
Slovenská agentúra životného prostredia,
martin.tuchyna@sazp.sk
Ing. Tomáš Kliment,
Slovenská technická univerzita,
tomas.kliment@stuba.sk